

Kuusiratiset ry:n varainhankinnan kehittäminen

Miia Kotila

OPINNÄYTETYÖ
Huhtikuu 2024

Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Taloushallinto

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Taloushallinto

KOTILA, MIIA:
Kuusiraiset ry:n varainhankinnan kehittäminen

Opinnäytetyö 43 sivua, joista liitteitä 14 sivua
Huhtikuu 2024

Tämän opinnäytetyön aiheena oli yhdistyksen varainhankinnan kehittäminen. Työn toimeksiantajana toimi Kuusiraiset ry, joka on pieni kyläyhdistys Pohjois-Pohjanmaalta. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää kyläyhdistykselle sopivia varainhankinnan keinoja ja muodostaa niiden pohjalta yhdistykselle varainhankintasuunnitelma.

Tietoa ja ideoita yhdistykselle sopivista varainhankintakeinoista haettiin kirjallisuus- ja verkkolähteistä, yhdistyksen jäseniltä ja dokumenteista sekä vertailemalla yhdistystä muihin kyläyhdistyksiin. Tästä aineistosta erityisen kiinnostavina varainhankintakeinoina esiin nousivat tapahtumien järjestäminen, vuokraustointa sekä kannatustuotteiden myynti.

Toiminnallisen opinnäytetyön lopputuotoksena syntyi Kuusiraiset ry:n varainhankintasuunnitelma, joka tarjoaa ideoita ja ehdotuksia yhdistyksen varainhankinnan kehittämiseen. Suunnitelmassa on ajatuskartta, joka kokoaa yhteen yhdistyksen jäseniltä tulleita varainhankintaideoita. Suunnitelmaan kirjattiin myös toimintaehdotuksia, jotka ohjaavat yhdistystä panostamaan potentiaalisimpiin varainhankintakeinoihin. Lisäksi suunnitelmaan laadittiin varainhankinnan vuosikalenteri, jonka avulla varainhankintakeinoja voi ajoittaa.

Varainhankintasuunnitelmassa riittää ideoita kyläyhdistyksen toimintaan pitkäksi aikaa. Seuraava askel on viedä suunnitelma käytäntöön. Yhdistys voi valita esimerkiksi yhden ehdotetuista varainhankintakeinoista ja toteuttaa sen osana vuotuista toimintaansa. Vain käytännön kokemuksen kautta yhdistys saa lopulta tietää, toimiiko jokin varainhankintakeino heidän toiminnassaan.

Asiasanat: varainhankinta, yleishyödyllinen yhdistys, kyläyhdistys

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
Financial Administration

KOTILA, MIIA:
Developing the Fundraising of Kuusiraiset Ry

Bachelor's thesis 43 pages, appendices 14 pages
April 2024

The purpose of this study was to gather information about means of fundraising for a non-profit association and form a fundraising plan. The client of the work was Kuusiraiset ry, a small village association located in Northern Ostrobothnia, Finland.

The material collected in this practice-based thesis was used to compose a fundraising plan for the client. Fundraising ideas were gathered from literature, from the client, and by studying the fundraising of other village associations. During the study, certain means of fundraising were identified as the most suitable options for the client. These included organising events, renting out space or products, and selling merchandise.

The fundraising plan consists of a collection of fundraising ideas as well as a few suggestions for fundraising activities that the client should invest in. The plan also includes a fundraising calendar that helps the association with the annual timing of their fundraising.

The next step for the client is to implement one or more of the activities suggested in the fundraising plan. Ultimately, the efficiency of fundraising activities can only be discovered by testing them in practice.

Key words: fundraising, non-profit association, village association

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	YHDISTYSTOIMINTA JA RAHOITUS	7
	2.1 Yhdistyksen rahoitus	7
	2.2 Yhdistyksen varainhankinta	8
3	KYLÄYHDISTYKSET SUOMESSA.....	11
	3.1 Kylätoiminnan taustaa	11
	3.2 Kylätoiminnan nykyhetki ja haasteet	11
4	KUUSIRATISET RY.....	13
	4.1 Kuusiratin kylätoiminnan taustaa.....	13
	4.2 Kuusiratiset ry:n talous	15
5	VARAINHANKINTASUUNNITELMAN TOTEUTUS.....	17
	5.1 Yhdistyksen jäsenten ideat	18
	5.2 Vertailu muihin kyläyhdistyksiin.....	20
	5.3 Varainhankintasuunnitelman sisältö.....	21
6	POHDINTA	24
	LÄHTEET	28
	LIITTEET	30
	Liite 1. Kuusiratiset ry:n varainhankintasuunnitelma	30
	Liite 2. Kyselylomake	43

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää kyläyhdistys Kuusiraiset ry:n varainhankintaa. Työn tarkoituksena on kartoittaa kyläyhdistykselle sopivia varainhankinnan keinoja ja muodostaa niiden pohjalta varainhankintasuunnitelma, jonka avulla yhdistys voi lisätä varainhankinnalla ansaittavia tuloja.

Suomessa on aktiivinen yhdistyskenttä, sillä maassa on noin 100 000 rekisteröityä yhdistystä (Patentti- ja rekisterihallitus 2024). Huoli rahoituksesta on tuttu asia monelle yhdistykselle. Tämän opinnäytetyön kirjoitusaikaan alkuvuodesta 2024 Ylen verkkosivuilla on luettavissa tuoreita artikkeleita otsikoilla ”Sote-yhdistykset riutuvat rahapulassa – ministeriö panttaa avustuspäätöstä” sekä ”Tiukan talouden Jyväskylä jakaa tänä vuonna aiempaa vähemmän rahaa kulttuuri- ja kansalaistoimintaan”. Koska avustusten saanti voi olla epävarmaa, kannattaa yhdistyksissä miettiä muitakin rahoituslähteitä. Erilaisten varainhankintakeinojen avulla yhdistykset rahoittavat toimintaansa ja hankkeitaan. Varainhankinnalla vahvistetaan yhdistyksen taloudellista tilannetta, mutta se ei suinkaan ole pelkkää pankkitilin tuijottelua ja rahan haalimista. Varainhankintaa tehdään monin eri tavoin, ja usein nämä tavat myös kehittävät yhdistyksen toimintaa ja toimintaympäristöä kokonaisvaltaisesti. Esimerkiksi varainhankinnaksi järjestetyt tapahtumat pitävät yhdistyksen toiminnan aktiivisena ja tuovat rahaa kassaan, mutta myös yhdistyksen ulkopuolisen tapahtumakävijän silmissä tapahtumalla on sosiaalista ja kulttuurista merkitystä.

Oma kiinnostukseni yhdistystoimintaan on muotoutunut useiden vuosien aikana, kun olen ollut mukana erilaisissa yhdistyksissä sekä jäsenenä että työntekijänä. Oman kokemukseni mukaan varainhankinta nähdään yhdistyksissä joskus hankalana asiana, joka vaatii paljon vapaaehtoisten voimavaroja. Toisaalta jäsenten luovuus ja varainhankintakeinojen suunnittelun vapaus on synnyttänyt hienoja ja ainutlaatuisia tapahtumia ja hankkeita, joista on ollut iloa ja hyötyä monille. Yhdistyksen jäsenten moninaisuus on rikkaus varainhankintaa ajatellen, sillä kaikenlaisia ideoita ja jäsenten taitoja kannattaa hyödyntää, jotta yhdistyksen varainhankintaa voidaan toteuttaa mahdollisimman monipuolisesti.

Suomen yhdistyskentälle mahtuu monen kokoisia yhdistyksiä monilta eri osa-alueilta. Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana toimiva Kuusiraiset ry on kooltaan pieni maaseudulla toimiva kyläyhdistys. Yhdistys ei ole tällä hetkellä taloudellisesti ahdingossa, koska toiminta on hyvin pienimuotoista. Yhdistyksellä on kuitenkin halu pysyä aktiivisena järjestämällä esimerkiksi uudenlaisia tapahtumia sekä ylläpitää ja uudistaa omistuksessaan olevaa kylätaloa ja sen pihapiiriä. Varainhankintaa kehittämällä yhdistyksen on mahdollista kerätä varoja haluamiinsa kehityskohteisiin ja samalla aktivoida toimintaa uusillakin keinoilla. Yhdistyksen toiminnan kehittäminen voi parhaimmillaan tuoda uutta elinvoimaa koko kylälle, tehdä kyläyhdistystä tunnetummaksi ja luoda positiivisia mielikuvia pienten kylien mahdollisuuksista. Aktiiviset kyläyhdistykset ovat myös tärkeitä vaikuttajia oman lähiympäristönsä asioissa, mistä on hyvänä esimerkkinä Ylen verkkosivujen artikkeli otsikolla ”Kyläyhdistys laittoi adressin liikkeelle näreissään uudesta bioterminaalista – nyt se ihmettelee allekirjoitusten määrää”.

Opinnäytetyö on muodoltaan toimintatutkimus, jolle on ominaista käytännön kehittämistyön ja tutkimuksen yhdistäminen (Heikkinen 2015, 209). Toimintatutkimuksen tarkoituksena on parantaa olemassa olevia käytäntöjä ja tuottaa tietoa, jonka avulla tämä kehitystyö onnistuu. Toimintatutkimuksen kohteena on usein sosiaalinen toiminta. Toimintatutkimuksessa tutkija toimii muutoksen käynnistäjänä ja rohkaisee ihmisiä osallistumaan heitä koskettavien asioiden kehittämiseen entistä paremmiksi. (Heikkinen 2006, 16, 20.)

Toimintatutkimus lähtee liikkeelle kehittämistehtävän määrittelystä, joka tässä tapauksessa on löytää keinoja Kuusiraiset ry:n varainhankinnan kehittämiseksi. Tätä tutkimustehtävän muotoilua seuraavat jatkokysymykset antavat tukea kehittämistyöhön. Aluksi täytyy miettiä, miten tavoitteeseen päästään, ja sitä varten tässä opinnäytetyössä laaditaan yhdistykselle varainhankintasuunnitelma. Kehittämistyö tarvitsee tuekseen myös tietoa, joten on tarpeen etsiä kehittämistyön kannalta relevanttia teoretietoa ja aikaisempaa tutkimusta. (Heikkinen 2015, 209.) Tässä opinnäytetyössä teoretietoa haetaan erilaisista kirjallisuus- ja verkkolähteistä. Työssä käytetään kvalitatiivista tutkimusotetta, jossa tiedonkeruumenetelmät ovat laadullisia ja aineistona käytetään esimerkiksi keskusteluja ja yhdistyksen dokumentteja.

2 YHDISTYSTOIMINTA JA RAHOITUS

Suomen perustuslaki turvaa kansalaisille yhdistymisvapauden. Tähän yhdistymisvapauteen kuuluu muun muassa se, että jokaisella on ilman lupaa oikeus perustaa yhdistys ja olla tai olla olematta mukana yhdistyksen toiminnassa. (Suomen perustuslaki 11.6.1999/731, 13 §.)

Tarkemmin yhdistysten toimintaa ohjaa yhdistyslaki. Yhdistyslain mukaan yhdistyksen voi perustaa jonkin aatteellisen tarkoituksen toteuttamiseen, kunhan yhdistyksen tarkoitus ei ole lain tai hyvien tapojen vastainen. Yhdistyksen perustamiseen vaaditaan päivätty perustamiskirja, yhdistyksen säännöt sekä vähintään kolmen jäseneksi liittyvän allekirjoitus. (Yhdistyslaki 26.5.1989/503, 1 §, 7 §.)

Yhdistys voi olla rekisteröity tai rekisteröimätön, mutta molemmissa tapauksissa sen tulee noudattaa yhdistyslakia soveltuvin osin. Rekisteröimätön yhdistys ei kuitenkaan voi esimerkiksi tehdä sitoumuksia tai hankkia nimiinsä oikeuksia (Yhdistyslaki 26.5.1989/503, 58 §). Rekisteröity yhdistys sen sijaan on oikeuskelpoinen.

Lailla turvattua yhdistymisvapautta käytetään Suomessa aktiivisesti. Patentti- ja rekisterihallituksen mukaan rekisteröityjä yhdistyksiä on noin 100 000 (Patentti- ja rekisterihallitus 2024). Tämän lisäksi maassa toimii myös rekisteröimättömiä yhdistyksiä, joiden määrästä ei ole tarkkaa tilastotietoa.

2.1 Yhdistyksen rahoitus

Aatteellinen yhdistys tarvitsee rahoitusta, jotta se voi toteuttaa säännöissään määritettyä aatteellista tehtävää. Yhdistysten käytettävissä on monia erilaisia rahoituskeinoja, ja kukin yhdistys valitsee parhaiten omaan toimintaansa sopivat rahoituslähteet. Tyypillisiä yhdistyksen rahanlähteitä ovat varsinaisen toiminnan tuotot, sijoitustoiminta, varainhankinta, yleisavustukset sekä velanotto. (Perälä & Perälä 2006, 31, 253.)

Varsinaisella toiminnalla tarkoitetaan yhdistyksen aatteellisen toiminnan toteuttamista. Yhdistys saa tuloja aatteellisten suoritteiden tuottamisesta, mutta usein nämä tulot yksistään eivät riitä kattamaan kaikkia varsinaisen toiminnan kuluja. Siksi useimmat yhdistykset tarvitsevat myös muita rahoituskeinoja. (Perälä & Perälä 2006, 31.)

Kuluja voidaan kattaa myös sijoitustoiminnalla. Yhdistyksen sijoitusomaisuutta voivat olla esimerkiksi kiinteistöt, osakkeet ja muut arvopaperit. Sijoitusomaisuus pitää usein sisällään sellaisia yhdistyksen varoja, jotka eivät suoraan liity yhdistyksen varsinaiseen aatteelliseen tarkoitukseen. (Perälä & Perälä 2006, 270.) Jos varsinaisen toiminnan tuotot ja sijoitustoiminta eivät kata kaikkia yhdistyksen kuluja, on tyypillistä tehdä muuta varainhankintaa (Perälä & Perälä 2006, 31). Varainhankinnan keinoja käsitellään tarkemmin alaluvussa 2.2.

Yhdistykset voivat saada myös erilaisia avustuksia, jotka ovat vastikkeetonta tukea. Avustuksia myöntävät useimmiten julkisyhteisöt tai keskusjärjestöt. Yleisavustukset kohdistuvat yleisesti yhdistyksen varsinaiseen toimintaan. Erityisavustukset taas kohdennetaan johonkin tiettyyn toimintaan, hankkeeseen tai esimerkiksi investointiin eli aineellisten tai aineettomien hyödykkeiden hankintaan. (Perälä & Perälä 2006, 264–266.)

Velanotto ei useimmissa tapauksissa ole yhdistykselle tarpeellinen tai ominainen rahoituskeino, vaan kulut pyritään kattamaan ensisijaisesti muiden rahoituslähteiden avulla. Vierasta pääomaa saatetaan kuitenkin tarvita esimerkiksi käyttöomaisuuden hankinnan rahoittamiseen. (Perälä & Perälä 2006, 32.)

2.2 Yhdistyksen varainhankinta

Varainhankinta on yksi keino, jolla rahoitetaan yhdistyksen varsinaista toimintaa. Varainhankintaa tehdään monin eri tavoin, joista yleisimpiä käsitellään tässä luvussa. Kaikki varainhankintakeinot eivät välttämättä sovi kaikille yhdistyksille, vaan kunkin yhdistyksen tulee miettiä, mitkä keinot tukevat parhaiten yhdistyksen tarkoitusta ja ovat toteuttamiskelpoisia esimerkiksi saatavilla olevien resurssien, kuten vapaaehtoisten määrän, puitteissa.

Arpajaiset

Arpajaislaki sääntelee arpajaisten järjestämistä. Lain mukaan yhdistys saa järjestää arpajaisia hankkiakseen varoja yleishyödylliseen toimintaan. Arpajaisiin osallistutaan vastiketta vastaan, ja voitto perustuu joko kokonaan tai osittain sattumaan. Suuriin arpajaisiin tarvitaan viranomaisen lupa, mutta pienarpajaiset eivät tarvitse lupaa. Pienarpajaisissa arpojen yhteenlaskettu myyntihinta on korkeintaan 3 000 euroa, ja arpojen myynnin ja voitonjaon on tapahduttava samassa tilaisuudessa. (Arpajaislaki 23.11.2001/1047.)

Jäsenmaksut

Jäsenmaksut ovat tavallisesti yhdistykselle merkittävä tulonlähde, jota useimmat yhdistykset hyödyntävät varainhankinnassaan. Jäsenyyksiä voi olla erilaisia, kuten määräaikainen jäsenyys, ainaisjäsenyys ja kannatusjäsenyys. Jäsenmaksun suuruus voi olla sama kaikille jäsenille, tai se voi vaihdella jäsenyyden tyyppin tai muiden seikkojen perusteella. Yleensä yhdistyksen hallitus päättää jäseneksi hyväksymisestä, ja yhdistyslain mukaan jäsenistä on pidettävä luetteloa. Yhdistyksen säännöissä voidaan määritellä tarkemmin jäsenyyden yksityiskohtia ja jäsenmaksuvelvollisuutta. (Perälä & Perälä 2006, 258–259; Tornikoski 2020, 39.)

Lahjoitukset ja testamentit

Kertaluonteiset ja vastikkeettomat lahjoitukset ja testamentit tulevat yhdistyksille useimmiten yksityishenkilöiltä tai yrityksiltä. Lahjoitus voi olla rahaa, tavaraa tai esimerkiksi työpanoksia. Lahjoituksen tai testamentin saajan tulee noudattaa sen antajan lahjoitukselle mahdollisesti asettamia ehtoja ja erityismääräyksiä. Suuret lahjoitukset ja testamentit ovat tulonlähteinä yleensä vaikeasti ennustettavia, ja niiden saanti tai hankinta voi olla haastavaa. (Perälä & Perälä 2006, 261–262; Tornikoski 2020, 46–47.)

Rahankeräys

Rahankeräyksiä järjestettäessä tulee noudattaa rahankeräyslakia. Kyseessä on rahankeräys, jos kerätään vastikkeetta rahaa vetoamalla ennalta rajoittamattomaan ja määrittelemättömään yleisöön. Rahankeräys on luvanvaraista, ja rahankeräyslupa tulee hakea Poliisihallitukselta. Yleishyödyllinen yhdistys on oikeutettu hakemaan rahankeräyslupaa. (Rahankeräyslaki 5.7.2019/863.)

Pienkeräys ei tarvitse lupaa, mutta siitä on tehtävä ilmoitus poliisilaitokselle ennen keräyksen aloittamista. Pienkeräyksellä saa kerätä korkeintaan 10 000 euroa, ja keräys saa kestää enintään kolme kuukautta. Yhdistykset saavat järjestää pienkeräyksiä, mutta kuitenkin enintään kahdesti kalenterivuodessa. (Rahankeräyslaki 5.7.2019/863.)

Tapahtumat

Yhdistykset järjestävät monenlaisia tapahtumia, jotka vaihtelevat aina pienistä myyjäisistä ja koulutuksista suuriin yleisötapahtumiin. Tapahtumien järjestäminen vaatii resursseja ja huolellista suunnittelua. Tapahtuman koosta riippuen sen valmisteluun voi mennä viikkoja, kuukausia tai jopa vuosia. Parhaiten kävijöitä houkuttelevat tapahtumat, jotka ovat erottuvia, kekseliäitä ja kohderyhmälleen merkityksellisiä. (Sargeant & Jay 2004, 203; Tornikoski 2020, 32.)

Kun tapahtuman järjestämistä käytetään varainhankintakeinona, tulee suunnittelussa ottaa huomioon se, että tapahtuman tulee tuottaa voittoa. Tapahtuman budjetointi eli kulujen ja tuottojen realistinen arviointi onkin tärkeä osa tapahtuman suunnittelua. Suunnitteluvaiheessa on myös selvitetävä, tarvitseeko tapahtumaa varten hankkia lupia viranomaisilta, tehdä ilmoituksia tai muutoin huomioida erityisiä terveys- ja turvallisuusmääräyksiä. (Sargeant & Jay 2004, 205; Tornikoski 2020, 32–34.)

Tuote- ja palvelumyynti

Yhdistys saa yhdistyslain mukaan harjoittaa elinkeinoa tai ansiotoimintaa, jos toiminnasta on määrätty yhdistyksen säännöissä, toiminta liittyy yhdistyksen tarkoituksen toteuttamiseen tai toiminta on taloudellisesti vähäarvoista (Yhdistyslaki 26.5.1989/503, 5 §). Yleishyödyllisellä yhdistyksellä on useita verovapaita tulonlähteitä, joita ei lasketa elinkeinotoiminnaksi, kuten toiminnan rahoittamiseksi järjestetyt myyjäiset, jäsenlehden myynti tai tukituotteiden, kuten rintamerkkien ja tarrojen, pienimuotoinen myynti. Elinkeinotoiminnaksi luetaan palvelu- tai tuotemyynti, joka on jatkuvaa ja joka tapahtuu markkinaympäristössä käypään markkinahintaan. Saamastaan elinkeinotulosta yhdistys on verovelvollinen. (Verohallinto 2024.) Jos yhdistyksen harjoittama myyntitoiminta ei ole yhdistyksen varsinaista toimintaa, se lasketaan varainhankinnaksi (Perälä & Perälä 2006, 261; Tornikoski 2020, 35).

3 KYLÄYHDISTYKSET SUOMESSA

3.1 Kylätoiminnan taustaa

Suomalaisella kylätoiminnalla on pitkät perinteet. Kyläläisten yhteistyö ja naapurien auttaminen on ollut kylissä luonnollinen tapa toimia jopa satojen vuosien ajan. Kylätoiminta on kokenut aikojen saatossa monenlaisia mullistuksia esimerkiksi kaupungistumisen myötä. (Kattilakoski, Korhonen & Kurikka 2022, 72; Perheentupa 2022, 12.) Kylätoiminta on mitä tahansa kylän ja kyläläisten hyväksi tehtävää toimintaa. Se voi olla naapuriapua tai vaikkapa vaikuttamista kunnan päätöksentekoon kyliä koskevissa asioissa.

Alkusysäys nykymuotoiselle kylätoiminnalle tuli Lauri Hautamäen vetämän Kylätutkimus 76:n myötä. Tutkimus johti lopulta Kyläasiain neuvottelukunnan (KAN) perustamiseen vuonna 1981. Neuvottelukunnan tehtäväksi tuli koordinoida kylätoimintaa valtakunnallisella tasolla, ja se muun muassa ylläpiti rekisteriä Suomessa toimivista kylätoimikunnista. Vuonna 1997 perustettiin Suomen Kylätoiminta ry (nykyisin Suomen Kylät ry) jatkamaan Kyläasiain neuvottelukunnan työtä. Aiemmin toimineilla vapaamuotoisilla kylätoimikunnilla oli yhä enemmän tarvetta rekisteröityä oikeustoimikelpoisiksi yhdistyksiksi esimerkiksi saadakseen rahoitusta. Suomen Kylätoiminta ry perustettiin kattojärjestöksi rekisteröityneille kyläyhdistyksille. (Perheentupa 2022, 12, 14–15, 17.)

3.2 Kylätoiminnan nykyhetki ja haasteet

Suomessa on tällä hetkellä noin 3 400 rekisteröityä kyläyhdistystä ja 635 kylätoimikuntaa. Määrällisesti eniten jonkinlaista kylätoimintaa harjoittavia kyliä on Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla, Etelä-Pohjanmaalla sekä Uudellamaalla. (Suomen Kylät ry 2022, Kattilakosken ym. 2022, 68 mukaan.) Suomen Kylät ry toimii valtakunnallisena järjestönä, joka tekee vaikuttamistyötä ja kokoaa paikallisia kylätoimijoita koko maan kattavaksi verkostoksi. (Suomen Kylät ry n.d.)

Kylätoiminta kohtaa nykypäivänä monenlaisia haasteita. Aktiivisten yhdistystoimijoiden ikääntyminen ja väheneminen voi saada aikaisemmin aktiivisen kylätoiminnan hiipumaan jopa kokonaan, ellei uusia toimijoita, erityisesti nuoria, saada toimintaan mukaan. (Kattilakoski ym. 2022, 65–66.)

Maan- ja maailmanlaajuiset tapahtumat vaikuttavat myös kylissä tehtävään paikallistason toimintaan. Koronapandemian aikaiset rajoitukset supistivat tai kokonaan estivät yhdistysten kokoontumisia. Toisaalta kokoontumisrajoitusten aikana toimintaa mietittiin uusilla tavoilla, ja esimerkiksi kokouksia ja tapaamisia siirrettiin verkkoon. (Lahikainen ym. 2021, Kittilän, Metsätähden & Peltosalmen 2022, 18–19 mukaan.)

Digitalisaatio otti koronapandemian aikana yhdistyksissäkin kehitysharppauksia, mutta ilman koronaakin digitalisaatio on pitkään ollut nouseva trendi. Yhdistyksissäkin tarvitaan yhä enemmän aktiivisuutta sekä tietotaitoa digitaalisten palveluiden käyttöön ja tarjoamiseen. (Kittilä ym. 2022, 20.)

Aktiivinen kylätoiminta tarvitsee rahoitusta, mikä tuo mukanaan omat haasteensa. Varainhankinta on kyläyhdistyksissä pitkälti vapaaehtoisten käsissä. Aktiivisia vapaaehtoisia siis tarvitaan, mutta esimerkiksi Järjestöbarometrin mukaan sosiaali- ja terveysalan yhdistyksistä 67 prosenttia on huolissaan vapaaehtoistoimijoiden määrästä (Peltosalmi ym. 2022, 39). Samanlaisten huolien kanssa paininevat muidenkin alojen yhdistykset.

Kylätoimintaa rahoitetaan myös erilaisilla julkisilla avustuksilla, joiden hakeminen ja raportointi voivat olla jo haaste itsessään (Kittilä ym. 2022, 28–29). Avustusten määrät ja kohteet voivat myös vaihdella, ja aina haettua avustusta ei välttämättä saakaan, jos avustuksista on kova kilpailu ja paljon hakijoita.

4 KUUSIRATISET RY

4.1 Kuusiratin kylätoiminnan taustaa

Kuusiratin kylä sijaitsee Pohjois-Pohjanmaalla Raahen Vihannissa. Kylän noin viidessäkymmenessä taloudessa asuu osapuilleen sata kyläläistä. Vuosien saatossa maatalousvaltainen kylä on muuttunut monin tavoin. (Raahen kaupunki 2023a.)

Kuusiratiset ry rekisteröitiin yhdistykseksi vuonna 2014. Kylätoiminnalla on Kuusiratissa kuitenkin juuret tätäkin pidemmällä, sillä rekisteröityä yhdistystä edelsi vuonna 1986 perustettu kylätoimikunta. (Raahen kaupunki 2023a.)

Keskellä kylää kohosi pitkään kaksikerroksinen koulurakennus, jossa toimi kansakoulu 1950-luvulta lähtien. Koulun toiminta loppui 1970-luvun alkupuolella, ja koulurakennus tuhoutui salamaniskun aiheuttamassa tulipalossa toukokuussa 1976. Kymmenen vuotta myöhemmin kyläläiset järjestäytyivät kylätoimikunnaksi ja päättivät rakentaa palaneen koulun tontille kylän yhteisen kokoontumispaikan. Kuusiratin kylätalo valmistui vuonna 1988 suurelta osin kyläläisten talkootyönä (kuva 1). Vihannin kunta rahoitti urakan rakennusmateriaalit. Kylätalo on valmistumisestaan lähtien ollut kylän keskus, ja sitä on käytetty monenlaisiin tapahtumiin, kokouksiin ja kursseihin. (Laitala 2005, 202, 487–489.)

KUVA 1. Kuusiratin kylätalo (Kuva: Anu Ervasti).

Vihannin kunta yhdistyi Raahen kaupunkiin vuonna 2013. Kuntaliitoksen jälkimainingeissa Raahen kaupunki laittoi omistukseensa siirtyneen Kuusiratin kylätalon myyntiin. Kuusiratin asukkaat eivät halunneet luopua kyläläisten aikanaan talkootyönä rakentamasta kylätalosta, joten kylätoimikunta rekisteröitiin yhdistykseksi huhtikuussa 2014, jotta kaupungille voitiin tehdä tarjous kylätalon ostamisesta. Kaupat tehtiin ja kylätalon omistus siirtyi tuoreelle Kuusiratiset ry:lle. (Kuusiratiset ry 2015.)

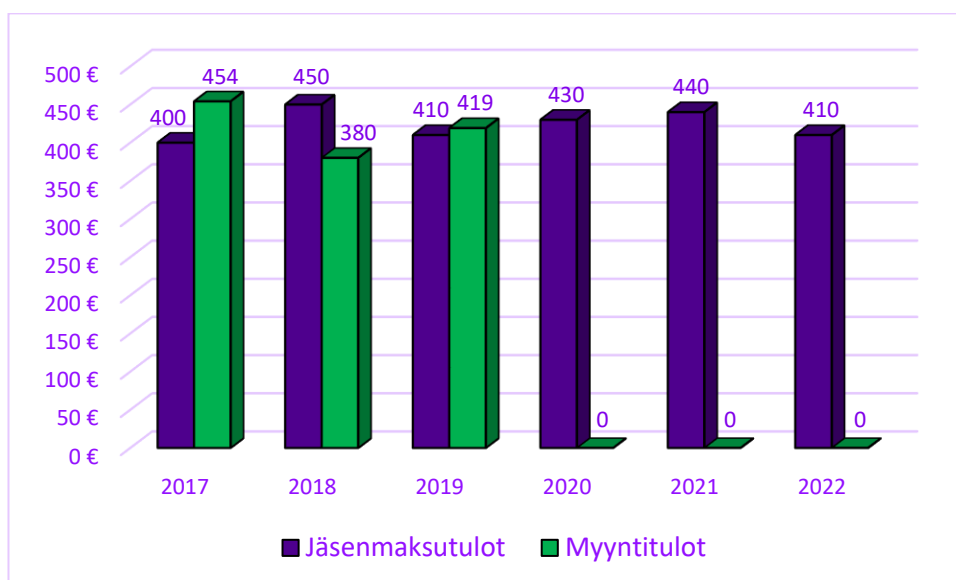
Kuusiratiset ry jatkaa kylätoimikunnan jalanjäljissä, ja yhdistys ylläpitää kylätaloa ja järjestää siellä erilaista toimintaa ja tapahtumia. Merkittävin Kuusiratin tapahtumista on vuosittainen pääsiäiskokko, joka on järjestetty jo 1980-luvun loppupuolelta lähtien pääsiäisen aikaan lankalauantaina. Pääsiäiskokolla vierailee nykyisten ja entisten kyläläisten lisäksi muidenkin kylien asukkaita sekä kyläläisten tuttuja ja sukulaisia kauempaakin Suomesta.

4.2 Kuusiraiset ry:n talous

Kiinteät kustannukset ovat yhdistyksen suurin kuluerä. Sähkö sekä kiinteistön vuokratukset muodostavat isoimman osan toimitilakuluista. Toimitilakulujen lisäksi yhdistyksellä on hallinto- ja varainhankinnan kuluja. (Kuusiraiset ry 2023.)

Yhdistyksen tulot muodostuvat pääasiassa varainhankinnasta sekä erilaisista avustuksista. Varainhankinnan saralla tuottoja tulee eniten jäsenmaksuista ja myyntituloista. Jäsenmaksun suuruus on kymmenen euroa vuodessa. Jäsenmaksujen määrä on pysynyt suhteellisen tasaisena ja on noin 400 euroa vuosittain. (Kuusiraiset ry 2018–2023.)

Myyntituloja yhdistys saa erilaisista tapahtumista, joista merkittävin on vuotuinen pääsiäiskokko. Pääsiäiskokolla myyntituloja tulee kahvio- sekä arpajaismyynistä. Myyntitulot ovat vuosittain samaa suuruusluokkaa jäsenmaksujen kanssa (kuvio 1). Koronapandemian aiheuttamien rajoitusten vuoksi pääsiäiskokkoa ei järjestetty vuosina 2020–2022, joten myyntitulot noilta vuosilta jäivät nolllille. (Kuusiraiset ry 2018–2023.)

KUVIO 1. Kuusiraiset ry:n jäsenmaksu- ja myyntitulot vuosina 2017–2022.

Koronarajoitusten takia myös kylätalon vuokraaminen ulkopuolisille tahoille väheni. Kylätaloa vuokrataan yhdistysten tai muiden toimijoiden sekä yksityishenkilöiden käyttöön. Vuokra on 10 euroa kokoukselta tai 50 euroa päivältä. Kylätalon

vuokratulot vaihtelevat vuosittain jonkin verran, esimerkiksi koronavuonna 2021 vuokratulot olivat 70 euroa, mutta vuonna 2019 vuokratuloja saatiin 390 euroa. Tyypillisesti vuokratulot ovat näiden summien väliltä. (Kuusiraiset ry 2018–2023.)

Kuusiraiset ry on saanut perustamisestaan lähtien erilaisia avustuksia toimintansa tueksi. Aluksi vuosittaista toiminta-avustusta myönsi Vihannin Aluelautakunta, mutta vuodesta 2018 lähtien toiminta-avustus on tullut Raahen kaupungin lähidemokratiatoimikunnalta. Viime vuosina avustus on ollut tyypillisesti 400–500 euroa vuodessa. Tämän lisäksi avustuksia on haettu ja saatu erilaisina kohdeavustuksina tarkemmin rajattuihin hankkeisiin, kuten kylätalon lämmitysjärjestelmän uusimiseen. (Kuusiraiset ry 2018–2023.)

Kuusiraiset ry on aatteellinen yhdistys. Yhdistyksen säännöissä määritellään sen toiminnaksi ja tarkoitukseksi muun muassa kylän viihtyvyyden lisääminen ja kotiseudun kehittäminen. Sääntöjen mukaan yhdistyksen toiminnan tarkoituksena ei ole voiton tai taloudellisen edun tavoittelu. (Kuusiraiset ry 2014.)

Verotuksen näkökulmasta Kuusiraiset ry on yleishyödyllinen yhdistys. Tuloverolaissa lueteltuihin yleishyödyllisen yhteisön edellytyksiin kuuluu muun muassa, että yhteisö toimii yleiseksi hyväksi eikä tuota jäsenilleen taloudellista etua. Tuloverolaissa määrätään myös yleishyödyllisen yhdistyksen verovelvollisuudesta ja määritellään, mitä ei pidetä yleishyödyllisen yhteisön elinkeinotulona. Näistä erityisesti ensimmäinen kohta pätee Kuusiraiset ry:n toimintaan, sillä tuloverolain mukaan yleishyödyllisen yhteisön elinkeinotulona ei pidetä toiminnan rahoittamiseksi järjestettyjä tilaisuuksia tai niiden yhteydessä harjoitettua tarjoilua ja myyntiä. (Tuloverolaki 30.12.1992/1535, 22 §, 23 §.)

Tuloverolain 23 §:n mukaan yhdistys on verovelvollinen kiinteistön tuottamasta tulosta, mikäli sitä käytetään muuhun kuin yleishyödylliseen toimintaan. Kuusiraiset ry vuokraa omistamaansa kylätaloa myös muille toimijoille, mutta käyttö on yleishyödyllistä, esimerkiksi muiden yhdistysten kokouksia. Kuusiraiset ry:llä ei siis ole elinkeinotuloja tai kiinteistötuloja muusta kuin yleishyödyllisestä tarkoituksesta, joten yhdistys ei ole verovelvollinen. (Tuloverolaki 30.12.1992/1535, 23 §.)

5 VARAINHANKINTASUUNNITELMAN TOTEUTUS

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää Kuusiraiset ry:n varainhankintaa. Kehittämiskeinoksi valikoitui varainhankintasuunnitelman tekeminen, jonka yhteydessä tehtäväni oli kartoittaa yhdistykselle sopivia varainhankinnan keinoja. Yhdistyksellä ei entuudestaan ollut varainhankintasuunnitelmaa, vaikka sen jäsenillä olikin ideoita ja kiinnostusta varainhankinnan kehittämiseen, joten suunnitelma tuli täyttämään tätä aukkoa. Sain suunnitelman toteuttamiseen vapaat kädet, ja otin tavoitteekseni, että lopputuotoksesta tulisi selkeä ja helposti ymmärrettävä. Valmiita esimerkkejä varainhankintasuunnitelmista löysin vain muutamia, joten kehitin suunnitelman sisällön ja ulkonäön pitkälti itse. Varainhankintasuunnitelma on kokonaisuudessaan opinnäytetyön liitteenä (liite 1).

Varainhankintasuunnitelman sisältöä varten hankin tietoa useilla eri tavoilla. Tämän opinnäytetyön teoriaosuudessa on käsitelty eri kirjallisuus- ja verkkolähteistä löytyvää tietoa yhdistyksen rahoituksesta ja varainhankinnan tavoista, mikä antoi hyvän pohjan ymmärtää yhdistyksen rahoituskenttää ja lähteä rakentamaan Kuusiraiset ry:n omaa varainhankintasuunnitelmaa.

Kuusiraiset ry:n aktiivitoimijat olivat tärkeä tiedon- sekä ideoiden lähde suunnitelmaa varten. Heiltä sain käsityksen siitä, millaiset varainhankinnan keinot kiinnostavat heitä ja mihin keinoihin suunnitelmassa kannattaa kiinnittää eniten huomiota. Näitä yhdistyksen jäsenten omia ideoita kartoitin keskustelujen, kyselylomakkeen sekä yhdistyksen dokumenttien avulla.

Halusin tarkastella myös muita Suomessa toimivia kyläyhdistyksiä, jotta saisin käsityksen, miten varainhankintaa tehdään muualla. Suomen Kylät ry:n verkkosivujen kautta löysin tieni maakunnallisten kyläyhdistysten sivuille ja niiden kautta taas yksittäisten kyläyhdistysten sivuille. Useat kyläyhdistykset kertoivat ainakin jotain varainhankinnastaan verkkosivuillaan. Vertailemalla Kuusiraiset ry:n toimintaa muihin kyläyhdistyksiin sain vahvistettua ajatusta, että jokin Kuusiraiset ry:lle uusi varainhankintakeino voisi hyvinkin toimia, jos samankaltainen kyläyhdistys muualla oli käyttänyt sitä onnistuneesti omassa toiminnassaan.

5.1 Yhdistyksen jäsenten ideat

Keskusteluissa erään Kuusiratiset ry:n hallituksen jäsenen kanssa keräsin hänen ideoitaan ja ajatuksiaan yhdistyksen varainhankinnasta. Esille tulleet ideat olivat monipuolisia ja yhdistykselle uusia. Ideoissa korostuivat erilaiset tapahtumat, joita yhdistys voisi järjestää, sekä kannatustuotteet, joita yhdistys voisi myydä. Tapahtumatoimintana voisi olla esimerkiksi peräkärrykirppis, kesäkahvila tai pääsymaksullinen tapahtuma, jossa olisi vetonaulana joku esiintyjä. Kannatustuotteita voisivat olla kylän logolla varustetut vaatteet ja asusteet tai kylän oma nimikkoleivonnainen.

Keskusteluissa sivuttiin myös sitä, millaisia haasteita ja heikkouksia yhdistyksellä on. Erityisesti esiin tuli kylätalon varusteluun liittyvät seikat, kuten astianpesukoneen ja av-laitteiden puuttuminen, jotka voivat vaikuttaa tilan vuokraus- ja tapahtumatoimintaan. Keskusteluissa tuli ilmi myös yhdistyksen kiinnostus ottaa käyttöön uusia maksutapoja, sillä tällä hetkellä esimerkiksi pääsiäiskokolla tapahtuva kahvio- ja arpajaismyynti suoritetaan käteisellä. Käteisen käyttö on kuitenkin jatkuvasti vähentynyt, joten yhdistyksellä on kiinnostusta ottaa käyttöön lisäksi kortti- tai mobiilimaksutapa.

Keskustelujen lisäksi tein hyvin yksinkertaisen sähköisen kyselylomakkeen (liite 2), johon yhdistyksen hallituksen jäsenet saivat nimettömänä kirjoittaa ajatuksiaan yhdistyksen varainhankinnasta. Valitsin kyselylomakkeen käyttöliittymäksi Microsoft Formsin, koska sen käyttö oli sekä kyselyn tekijän että vastaajan näkökulmasta helppoa. Kolme hallituksen jäsentä vastasi kyselyyn. Vastauksissa korostuivat erilaiset tapahtumaideat, kuten peräkärrykirppis, osallistumismaksulliset tapahtumat ja kesäkioski. Vastauksissa mainittiin myös muun muassa kylätalon vuokrausmäärien kasvattaminen, kaluston vuokrauspalvelu, kannatustuotteiden myynti sekä tontilla olevien puiden ja puutavaran myynti.

Myös yhdistyksen dokumenteista löytyi aineistoa varainhankinnan ideointiin. Yhdistys koosti vuonna 2023 kyläkortin, joita muutkin raahelaiset kyläyhdistykset tekivät yhdessä Raahen kaupungin lähidemokratiatoimikunnan kanssa. Kyläkorttien tarkoituksena oli tuoda esille kylien omaleimaisuutta sekä vahvuuksia ja kehityskohteita. (Raahen kaupunki 2023b.) Kuusiratin kyläkortin tämänhetkisessä

palvelukartoituksessa mainitaan esimerkiksi tapahtumat, kuten pääsiäiskokko, sekä kylätalon vuokrausmahdollisuus. Kehittämiskohteissa uhiksi mainitaan asukkaiden ikääntyminen, vähentynyt talkooväki sekä kustannusten nousu. Kehittämisajoina nostetaan esiin muun muassa kylätalon ja sen piha-alueen kunnossapito ja kehittäminen, vuokratulojen lisääminen ja erilaisten yhteisten tapahtumien, kuten elojuhlien, luentojen ja liikuntatuokioiden, järjestäminen. (Raahen kaupunki 2023a.)

Uudenlaiset tapahtumat kiinnostavat selvästi Kuusiraiset ry:tä, ja heillä on paljon ideoita siitä, millaisia tapahtumia he voisivat järjestää. Heillä on jo pitkä kokemus vuotuisen pääsiäiskokkon järjestämisestä, mikä on hyvä lähtökohta uusien tapahtumien suunnittelussa. Tapahtumat ovat kiinnostavia ja innostavia varainhankintakeinoja, mutta niiden suunnittelu ja toteutus voi olla myös melko työlästä. Aktiiviset vapaaehtoiset ovat tärkeässä roolissa tapahtumien järjestämisessä. Uudenlaiset tapahtumat ovat varainhankinnan lisäksi hyvä mahdollisuus tuoda eloa ja toimintaa kylälle.

Kannatustuotteet nousivat myös esille ideoinnissa. Kannatustuotteita myymällä yhdistys tarjoaa sen toiminnasta kiinnostuneille vastikkeellisen tavan tukea yhdistyksen toimintaa. Mikäli yhdistyksen logo on esillä kannatustuotteissa, ne toimivat myös markkinointikeinona. Logo vaikkapa asusteissa tuo yhdistykselle näkyvyyttä. Kannatustuotteita voi omien tapahtumien lisäksi myydä myös muualla, esimerkiksi naapurikylän markkinoilla. Kannatustuotteita hankittaessa kannattaa miettiä, millaiset tuotteet sopivat yhdistyksen imagoon ja ketkä ovat kiinnostuneita ostamaan tuotteita. Tuotteiden valmistus- ja painatuspalveluita kannattaa myös vertailla.

Kylätalon vuokraustoiminnan tehostaminen herätti myös ajatuksia. Kun otetaan huomioon se, että tilakulut ovat yhdistyksen suurin kuluerä, on ymmärrettävää, että vuokraustoiminnan lisäämisellä pyrittäisiin kattamaan ainakin osa näistä kiinteistä kustannuksista. Vuokraustoimintaa kehitettäessä tulee ottaa huomioon verotukselliset seikat, sillä jossain vaiheessa vuokraustoiminnasta voi tulla veronalaista, mikäli se kasvaa merkittävästi ja saa uudenlaisia muotoja. On myös aihetta miettiä, onko kylätalon varustelua tarvetta päivittää, jotta vuokraustoimintaa voidaan kehittää.

Yhdistyksen jäsenten omat ajatukset varainhankinnan kehittämisestä olivat yksi tärkeimpiä lähtökohtia varainhankintasuunnitelman teossa. Heille itselleen mielekkäitä tapoja käyttämällä varainhankinnan kehittäminen ei tunnu pakkopullalta, vaan antaa innostavaa tekemistä sellaisten asioiden parissa, jotka kehittävät sekä jäsenten omaa osaamista että yhdistyksen toimintaa.

5.2 Vertailu muihin kyläyhdistyksiin

Pyörää ei aina tarvitse keksiä uudelleen, ja siksi päätinkin ottaa selvää, miten muissa kyläyhdistyksissä tehdään varainhankintaa. Digiloikkia on kyläyhdistyksissäkin otettu, ja siksi monilla kyläyhdistyksillä ympäri Suomen on omat verkkosivunsa, joiden avulla ne viestivät yhdistyksen toiminnasta. Useat kyläyhdistykset kertovat verkkosivuillaan jotain myös varainhankintakeinoistaan. Verkkosivut eivät tietenkään kerro kaikkea, mitä yhdistys tekee, mutta toistuvia keinoja löytyi useiden yhdistysten sivuilta.

Monet tarkastelemani kyläyhdistykset kertoivat verkkosivuillaan jäsenmaksustaan, mikä on yksi yleisimpiä yhdistysten käyttämiä varainhankintakeinoja. Sivuille kerrottiin muun muassa jäsen- sekä kannatusjäsenmaksujen hintoja, liittymisohjeita, ja monissa tapauksissa myös suoraan maksutiedot jäsenmaksun maksamista varten.

Toinen paljon esillä ollut aihe verkkosivuilla olivat erilaiset tapahtumat. Sivuille kerrottiin menneistä tapahtumista ja mainostettiin tulevia. Tapahtumia oli laidasta laitaan erilaisista suuremmista teematapahtumista pienempiin kahvitteluhetkiin.

Kolmas paljon mainittu aihe oli tila- ja kalustovuokraustoiminta. Useilla kyläyhdistyksillä oli käytössään kylätalo tai vastaava tila, jota he vuokrasivat myös ulkopuolisille esimerkiksi kokous- tai juhlaikäyttöön. Tilavuokraamisen lisäksi useilla yhdistyksillä oli vuokrattavana muun muassa astiastoja ja muuta kalustoa, kuten pop up -teltoja, kalusteita tai peräkärriä.

Näiden kolmen eniten mainitun varainhankintakeinin lisäksi yhdistykset kertoivat myös monista muista keinoista. Esiin tulivat muun muassa kannatustuotteet,

avustukset, ilmoitusmyynti, teatteri- ja tanssilavatoiminta sekä kahvio- ja kirpputoritoiminta.

Vertailun avulla sain hieman käsitystä muiden kyläyhdistysten toiminnasta, ja huomasin, että samat varainhankintakeinot olivat useiden yhdistysten käytössä. Vertailussa korostuivat samanlaiset aiheet, joita Kuusiraiset ry:n jäsenten ideoisakin tuli esille, mikä vahvisti ajatusta siitä, että keinot voivat sopia myös Kuusiraiset ry:n toimintaan.

5.3 Varainhankintasuunnitelman sisältö

Tämän opinnäytetyön lopputuotoksena syntyi Kuusiraiset ry:n varainhankintasuunnitelma. Sain toteuttaa suunnitelman melko vapaasti. Halusin, että suunnitelma olisi helposti luettava ja muokattava. Alustaksi valikoitui Microsoft Word, joka on hyvä väline tekstin muotoilussa, mutta heikompi visuaalisissa asioissa, joita kuitenkin halusin myös mukaan, jotta suunnitelmasta tulisi kiinnostava ja mieleenpainuva. Wordin suomissa rajoissa sain suunnitelmaan jonkin verran väriä ja visuaalisuutta.

Tekemäni varainhankintasuunnitelman on tarkoitus olla eri keinoja esittelevä ja kokoava työkalu, josta yhdistys voi ammentaa ideoita varainhankinnan kehittämiseen. Suunnitelmassa ei ole tarkkoja toteutusohjeita mihinkään yksittäiseen varainhankinnan keinoon, vaan tarkemmat toimintasuunnitelmat jäävät yhdistyksen tehtäväksi, mikäli he päättävät ottaa käyttöönsä jonkin uuden varainhankintakeinon.

Varainhankintasuunnitelmasta tuli yhteensä 13-sivuinen. Suunnitelma alkaa visuaalisella kansilehdellä, jota seuraavat sisällysluettelo ja tekijän alkusanat. Alkusanoissa selitin suunnitelman tarkoituksen ja pääkohtia sen sisällöstä.

Seuraavassa osiossa kerroin perusasioita yhdistyksen senhetkisestä tilanteesta. Pyrin esittämään asiat lyhyesti ja kaikille ymmärrettävällä tavalla. Listasin myös syitä, minkä takia yhdistyksen varainhankintaa kannattaa kehittää. Tämä osio oli tarpeellinen, koska kehittämistyössä on hyödyllistä tietää, millaisesta tilanteesta kehittäminen lähtee.

Suunnitelman seuraava osio on ajatuskartta. Ajatuskarttaan keräsin kaikki opin- näytetyöprosessin aikana yhdistyksen jäseniltä esille tulleet varainhankintaidemat. Ryhmittelin ideat niissä ilmentyneiden toistuvien teemojen mukaisten otsikoiden alle visuaaliseksi ajatuskartaksi. Mielestäni kaikki esille tulleet ideat olivat kullann- arvoisia ja toteuttamiskelpoisia. Halusin tallettaa ideat osaksi suunnitelmaa, jotta ne säilyvät yhteen paikkaan kerättyinä. Ajatuskartan tarkoituksena on olla erään- lainen aarrearkku, josta yhdistys voi napata jonkin idean ja alkaa työstää sitä eteenpäin.

Ajatuskarttaa kootessani tietyt varainhankintakeinot nousivat selkeästi esille. Näitä keinoja olen käsitellyt seuraavassa osiossa, jossa annan neljä ehdotusta siihen, mihin keinoihin juuri Kuusiraiset ry:n varainhankinnassa kannattaa pa- nostaa. Koin tärkeäksi antaa muutaman selkeän kehityskohteen, joihin yhdistys voi tarttua kaikkien esille tulleiden ajatusten joukosta. Käytin kehitysehdotusten valinnassa apunani kaikkea materiaalia, jonka olin kerännyt opinnäytetyöproses- sin aikana. Kehitysehdotukset syntyivät yhdistelemällä teoriatietoa, ajatuskartan ideoita ja vertailua muihin kyläyhdistyksiin. Pyrin kuitenkin pitämään kehityseh- dotukset lyhyinä ja helposti luettavina.

Koska yhdistys harkitsee tällä hetkellä kortti- tai mobiilimaksutavan käyttöönottoa käteismaksujen lisäksi, sain yhdistykseltä pyynnön kartoittaa eri maksutapavaih- toehtoja. Tapahtumissa käytössä olevat maksutavat ovat olennainen osa varain- hankinnan rahavirtaa, joten yhdistin maksutapojen vertailun myös suunnitelmaan omaksi osiokseen. Vertailin kahden eri korttimaksupäätteen sekä yhden mobiili- maksusovelluksen tarjoamia palveluja yhdistyksille sekä niiden kustannuksia.

Avuksi varainhankinnan käytännön suunnitteluun tein lisäksi varainhankinnan vuosikalenterin, jonka avulla eri varainhankintakeinoja voi aikatauluttaa. Keräsin vuosikalenteriin ehdotuksia esimerkiksi ideoinnissa esille tulleiden tapahtumien sijoitteluun sekä joitakin lähiseudun sekä valtakunnallisia tapahtumia, joihin yh- distys voisi osallistua. Vuosikalenterin tarkoituksena ei ole ehdottaa, että kaikki kalenterissa mainitut asiat tehdään yhden vuoden aikana, vaan yhdistyksen re- surssien ja aikataulujen puitteissa kalenterista voi katsoa, olisiko jokin mahdol- lista toteuttaa. Nostin esille erityisesti yhden ehdotuksen, jonka yhdistys voisi to-

teuttaa vuonna 2024. Tähän liittyen kirjasin vuosikalenterin yhteyteen tietoa Suomen Kylät ry:n järjestämästä Avoimet Kylät -päivästä kesäkuussa, sillä se tarjoaa hyvän mahdollisuuden järjestää jotain pientä tai isompaakin toimintaa ja tehdä samalla yhdistystä tunnetuksi. Yhdistyksellä oli lisäksi ideoita varainhankintakeinoista, jotka eivät ole sidoksissa tiettyyn ajankohtaan, kuten vuokraustoiminta, ja jotka luonnollisesti jäivät vuosikalenterista pois. Liitin suunnitelmaan myös tyhjän version vuosikalenterista, jonka yhdistys voi tulostaa tai täyttää sähköisesti haluamallaan asioilla.

Varainhankintasuunnitelman viimeisessä osiossa on hyödyllisiä linkkejä eri verkkosivustoille. Linkkien takaa yhdistys saa lisätietoa varainhankinnasta ja huomiioon otettavista seikoista, esimerkiksi verotuksesta.

Työstin varainhankintasuunnitelmaa koko opinnäytetyöprosessin ajan yhtä aikaa tämän opinnäytetyöraportin kanssa. Opinnäytetyön teoriaosiesta oli apua lopputuotoksen tekemisessä. Lopputuotoksen muotoon vaikuttivat myös saamani palaute ja ideat yhdistyksen puolelta, mutta suurelta osin lopputuotoksen rakenne on omaa käsialaani. Valmiita esimerkkejä varainhankintasuunnitelmista ei juurikaan löytynyt, mikä oli sekä haaste että luovuuden lähde. Sain mielestäni koottua hyödyllisen tietopakettin yhdistykselle. Yhdistyksessä on aiemminkin tehty jonkin verran ideointia varainhankintakeinoista, ja tämän opinnäytetyön avulla näitä ideoita saatiin nyt koottua runsaasti yhteen paikkaan, mistä on apua yhdistyksen toiminnassa pitkälle tulevaisuuteen.

6 POHDINTA

Yhdistystoiminta on itselleni mieluinen harrastus, ja näen siinä myös paljon mahdollisuuksia työelämän kannalta, minkä takia opinnäytetyön tekeminen oli motivoivaa ja kiinnostavaa. Harrastustoiminta yhdistyksissä kehittää työelämätaitoja ja suuremmat yhdistykset ovat myös potentiaalisia työnantajia. Taloushallinnon osaamiselle on tarvetta yhdistyksissä, sillä yhdistykset tarvitsevat rahaa toimintansa ylläpitämiseen. Varainhankinta on yksi tapa kerätä rahoitusta yhdistyksen toimintaan. Varainhankinnan järjestämisessäkin monenlainen tietotaito on hyödyksi aina lakien tuntemisesta tapahtumajärjestämiseen.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli laatia varainhankintasuunnitelma Kuusiratiset ry:lle. Kyläläisten ikääntyminen ja talkoolaisten väheneminen ovat kyläyhdistystoiminnan haasteita koko maassa, ja ne näkyvät myös Kuusiratiset ry:n toiminnassa. Yhdistyksen omistama kiinteistö on merkittävä tekijä yhdistyksen taloudelle. Kiinteistön hoitamiseen tarvitaan sekä rahaa että talkoolaisia, ja talkooväen vähenemisen lisäksi myös kustannusten nousu on yhdistykselle haaste. Toisaalta oma kylätalo on myös huomattava vahvuus, josta on paljon hyötyä esimerkiksi kokoontumis- ja tapahtumapaikkana. Yhdistyksellä on halua jatkaa ja kehittää toimintaansa, mikä ei tietenkään onnistu ilman rahoitusta. Varainhankintasuunnitelman tekemiseen päädyttiin, jotta yhdistys saa tukea ja uusia ideoita taloustilanteensa vahvistamiseen.

Yhdistyksen varainhankinnan kehittämiseen olisi ollut muitakin keinoja kuin suunnitelman tekeminen. Lopputuotos olisi voinut olla esimerkiksi varainhankinnaksi järjestetty tapahtuma. Yhdistyksellä ei kuitenkaan ole juuri nyt kiire kerätä rahaa mihinkään yksittäiseen hankkeeseen, joten pitkällä tähtäimellä oli hyödyllisempää koota suunnitelma, jonka avulla tekemiseen pääsee myöhemmin tarttumaan helposti. Yhdistyksellä ei ollut varsinaista varainhankintasuunnitelmaa ennestään, joten siinäkin mielessä suunnitelman tekeminen oli aiheellista, koska kiinnostusta varainhankinnan kehittämiseen kuitenkin oli. Ideointia sekä vahvuuksien ja heikkouksien analysointia yhdistys oli tehnyt aiemmin esimerkiksi kyläkorttia laatiessaan. Opinnäytetyönä syntynyt suunnitelma kokoaa ideat yhteen toimintaehdotuksineen ja keskittyy nimenomaan varainhankintakeinoihin.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitelin aluksi yhdistyksen rahoitusta. Yhdistyksen hallinnosta ja taloudesta löytyy runsaasti kirjallisuutta, ja aiheesta olisi voinut kirjoittaa laajemminkin perehtymällä yhdistyksen hallinnon järjestämiseen ja kirjanpitoon ynnä muuhun. Rajasin kuitenkin luvun 2 käsittelemään nimenomaan rahoitusta ja vielä tarkemmin yleisimpiä varainhankinnan keinoja, koska ne olivat työn kannalta keskeisimmät aiheet ja antoivat eniten materiaalia lopputuotoksen valmistamiseen.

Halusin luvussa 3 tarkastella lyhyesti nimenomaan kyläyhdistyksiä, jotta saisin käsityksen, mikä kyläyhdistysten tila on tällä hetkellä yleisesti. Suomen runsaasta yhdistyskentästä kyläyhdistykset erottuvat selkeästi omana ryhmänään. Kuitenkaan esimerkiksi ammattikorkeakoulujen opinnäytetöitä nimenomaan kyläyhdistyksiin liittyen ei ole viime vuosina tehty kovin paljon, mutta sentään jonkin verran, kuten ei myöskään yleisesti yhdistysten varainhankintaan liittyviä töitä. Kyläyhdistyksiä ja niiden rahoitusta voisi tarkastella enemmän ja syvällisemminkin. Pidin luvun kuitenkin lyhyenä ja kiinnitin huomiota esimerkiksi ajankohtaisiin asioihin, jotka vaikuttavat kyläyhdistysten toimintaan ja talouteen.

Kuusiratiset ry:n esittely luvussa 4 on tärkeä pohjustus sekä lopputuotosta varten että myös opinnäytetyön lukijan kannalta, jotta toimeksiantajayhdistyksen toiminnasta ja taloudesta saa riittävän käsityksen. Lopputuotoksena syntyneitä varainhankintasuunnitelmaa ajatellen erityisesti alaluku yhdistyksen taloustilanteesta on tarpeellinen, sillä sen avulla voi ymmärtää yhdistyksen lähtökohdat ja tarpeet varainhankinnalle.

Luku 5 käsittelee varainhankintasuunnitelman toteutusta. Keräsin suunnitelmaa varten varainhankintaideoita yhdistyksen jäseniltä keskusteluissa, kyselylomakkeella sekä yhdistyksen dokumenteista. Minulle oli tärkeää saada yhdistyksen jäsenten omat ideat esiin, sillä tiesin, että ideoita on runsaasti. Lisäksi uskon, että heiltä itseltään lähteneet ideat puhuttelevat yhdistystä enemmän kuin jostain ulkopuolelta luetellut ajatukset. Tällaiseen yhteiseen ideointiin on olemassa paljon eri tapoja. Käyttämälläni menetelmällä sain paljon hyvää materiaalia suunnitelmaa varten, mutta mahdollisuuksia olisi ollut syvällisempäänkin tekemiseen. Ideointia olisi voinut toteuttaa esimerkiksi kokoontumalla yhteen koko yhdistyksen hallituksen kanssa ja pitämällä opinnäytetyön tekijän vetämän aivoriihiyöpajan. Muun

muassa aikataulut ja pitkä välimatka yhdistyksen kotipaikkaan hankaloittivat tällaisen tilaisuuden järjestämistä. Jäsenten omista ideoista sain joka tapauksessa hyödyllistä aineistoa suunnitelman tekemiseen. Ideoissa korostuivat tapahtumat, kannatustuotteet ja vuokraustoiminnan lisääminen, ja nämä päätyivätkin varainhankintasuunnitelmassa keinoihin, joihin yhdistyksen kannattaa panostaa.

Varainhankintasuunnitelman toteutusta varten näin tarpeelliseksi tutustua myös hieman siihen, miten muissa kyläyhdistyksissä tehdään varainhankintaa. Tein vertailua perehtymällä eri puolilla Suomea toimivien kyläyhdistysten verkkosivuihin. Verkkosivujen sisältö, ajantasaisuus ja laatu vaihtelivat huomattavasti, eikä tutkimukseni ollut kaikenkattavaa ja systemaattista, mutta sain kuitenkin jonkinlaisen kuvan siitä, mitä käytännön toimia kyläyhdistyksissä tehdään varainhankinnan saralla. Verkkosivut eivät tietenkään kerro koko totuutta yhdistyksen toiminnasta ja varainhankinnasta, joten tällä menetelmällä varmasti paljon jäi minulta myös pimentoon. Vaihtoehtona tälle verkkosivujen tarkastelulle olisin voinut tehdä teemahaastatteluja, joiden avulla olisin saanut vaikkapa muutamalta kyläyhdistykseltä kokonaisvaltaisempaa tietoa heidän rahoituksestaan ja varainhankinnastaan. Verkkosivuilta nousi kuitenkin esille samanlaisia teemoja kuin yhdistyksen omista ideoista, kuten tapahtumat ja vuokraustoiminta, mikä antoi osaltaan varmuutta siihen, että ne ovat muuallakin kokeiltuja ja hyväksi havaittuja varainhankintakeinoja.

Kaiken kaikkiaan yhdistyksille on paljon erilaisia rahoitus- ja varainhankintakeinoja. Kun yhdistys miettii omia rahoituslähteitään, on tärkeää tunnistaa, millaisesta yhdistyksestä on kysymys ja millaisia resursseja yhdistyksellä on käytössään. Kaikki keinot eivät sovi kaikille, ja siksi varainhankintaa pohtiessa on hyvä tehdä varainhankintasuunnitelma, jossa kartoitetaan yhdistykselle sopivia varainhankinnan keinoja. Tämän opinnäytetyön lopputuotoksena syntynyt varainhankintasuunnitelma onnistui mielestäni hyvin. Suunnitelma on helposti luettava, ja se antaa yhdistykselle selkeitä ehdotuksia siitä, mihin varainhankinnassa kannattaa kiinnittää huomiota. Ehdotukset on koostettu selvittämällä eri keinoin, mitkä keinot sopivat nimenomaan Kuusiraiset ry:lle.

Toimeksiantajalta saamani palautteen mukaan he kokevat suunnitelmasta olevan hyötyä yhdistykselle, mikä oli mukava kuulla, koska siihen työssäni pyrinkin. Toimeksiantaja antoi hyvää palautetta myös siitä, että yhdistyksen omat ideat on otettu työssä huomioon ja että ehdotetut varainhankintakeinot on räätälöity nimenomaan heidän yhdistystään ajatellen. Näihin seikkoihin kiinnitin suunnitelman laatimisessa erityisesti huomiota.

Seuraava askel tästä eteenpäin on suunnitelman toteuttaminen. Pienen kyläyhdistyksen resurssit eivät riitä toteuttamaan kerralla kaikkia ehdotettuja keinoja, mutta suunnitelmaan kootuista ideoista yhdistys voi ensin valita yhden, vaikkapa uudenlaisen tapahtuman järjestämisen, tehdä siitä tarkemman toimintasuunnitelman, toteuttaa sen ja katsoa, onnistuuko varainhankinta sen avulla. Uutta varainhankintakeinoa toteutettaessa on tärkeää analysoida sen toimivuutta, jotta sitä voi tarpeen mukaan hioa paremmaksi. Yhdistyksen jäsenten taitoja ja vahvuuksia kannattaa hyödyntää toiminnan kehittämisessä, sillä yhteistyöllä voi saada aikaan vaikka mitä. Tuskinpa perinteistä sananpartta ”voimaa kuin pienessä kylässä” on ihan tyhjästä keksitty.

LÄHTEET

Arpajaislaki 23.11.2001/1047. Viitattu 13.3.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20011047>

Heikkinen, H. L. T. 2006. Toimintatutkimuksen lähtökohdat. Teoksessa Heikkinen, H. L. T., Rovio, E. & Syrjälä, L. (toim.) Toiminnasta tietoon: toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat. Helsinki: Kansanvalistusseura, 16–21.

Heikkinen, H. L. T. 2015. Toimintatutkimus: kun käytäntö ja tutkimus kohtaavat. Teoksessa Valli, R. & Aaltola, J. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin. 1, Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 4. uud. painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 204–219.

Kattilakoski, M., Korhonen, S. & Kurikka, P. 2022. Maaseudun neljäs sektori – jotain uutta vai vanhaa? Teoksessa Tapio, M. & Wevelsiep, A. (toim.) Kansalaiset, toimikaa!: Kansalaistoiminta 2020-luvulla. Helsinki: Kansalaisfoorumi, 64–79.

Kittilä, R., Metsätähti, P. & Peltosalmi, J. 2022. Yhdistystoiminnan haasteet 2020-luvulla. Teoksessa Tapio, M. & Wevelsiep, A. (toim.) Kansalaiset, toimikaa!: Kansalaistoiminta 2020-luvulla. Helsinki: Kansalaisfoorumi, 16–31.

Kuusiraiset ry. 2014. Kuusiratin kyläyhdistyksen säännöt. Ei julkaistu.

Kuusiraiset ry. 2015. Toimintakertomus 2014. Ei julkaistu.

Kuusiraiset ry. 2018. Tase ja tuloslaskelma 2017. Ei julkaistu.

Kuusiraiset ry. 2019. Tase ja tuloslaskelma 2018. Ei julkaistu.

Kuusiraiset ry. 2020. Tase ja tuloslaskelma 2019. Ei julkaistu.

Kuusiraiset ry. 2021. Tase ja tuloslaskelma 2020. Ei julkaistu.

Kuusiraiset ry. 2022. Tase ja tuloslaskelma 2021. Ei julkaistu.

Kuusiraiset ry. 2023. Tase ja tuloslaskelma 2022. Ei julkaistu.

Laitala, T. 2005. Suur-Alpuasta kolmeksi: Alpuan, Lumimetsän ja Kuusiratin kyläkirja. Oulainen: Oulas-opisto.

Patentti- ja rekisterihallitus. 2024. Tilasto yhdistysrekisteristä 2023: Uusia yhdistyksiä lähes saman verran kuin edellisvuonna. Verkkosivu. Viitattu 5.3.2024. <https://prh.fi/fi/uutislistaus/2024/4.html>

Peltosalmi, J., Eronen, A., Haikari, J., Inkinen, A., Litmanen, T., Londén, P., Ruuskanen, P. & Suoknuuti, J. 2022. Järjestöbarometri 2022: ajankohtaiskuva sosiaali- ja terveysjärjestöistä. Helsinki: SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry. Viitattu 5.3.2024. <https://www.soste.fi/wp-content/uploads/2022/10/SOSTE-julkaisut-2022-10-05-Jarjestobarometri-2022.pdf>

Perheentupa, T. 2022. Kyläfoorumista paikalliskehittämisen keskusjärjestöksi: Suomen Kylät ry:n vaiheita vuosina 1997–2022. Suomen Kylät ry:n 25-vuotisjuhlajulkaisu. Viitattu 5.3.2024. https://suomenkylat.fi/content/uploads/2023/01/suomen-kylat-historiikki_web-3.pdf

Perälä, S. & Perälä, J. 2006. Yhdistyksen ja säätiön talous, kirjanpito ja verotus. 3. uud. painos. Helsinki: WSOYpro.

Raahen kaupunki. 2023a. Kuusirati. Verkkosivu. Viitattu 5.3.2024. <https://www.raahe.fi/raahe-kylat/kuusirati>

Raahen kaupunki. 2023b. Kyläkorttien julkistamistilaisuus Praatissa. Verkkosivu. Viitattu 22.3.2024. <https://www.raahe.fi/ajankohtaista/kylakorttien-julkistamistilaisuus-praatissa>

Rahankeräyslaki 5.7.2019/863. Viitattu 13.3.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2019/20190863>

Sargeant, A. & Jay, E. 2004. Fundraising management: analysis, planning and practice. London: Routledge.

Suomen Kylät ry. n.d. Suomen Kylät ry – Valtakunnallisesti paikallisen puolesta. Verkkosivu. Viitattu 5.3.2024. <https://suomenkylat.fi/suomen-kylat>

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731. Viitattu 29.2.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Tornikoski, P. 2020. Miljoonia (vai) mokkapaloja: Opaskirja yleishyödyllisen yhteisön varainhankintaan. Vantaa: Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry.

Tuloverolaki 30.12.1992/1535. Viitattu 5.3.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>

Verohallinto. 2024. Yleishyödyllisen yhteisön tuloverotus. Verkkosivu. Viitattu 13.3.2024. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/yhdistys-ja-saatio/yleishyodyllisen-yhteison-tuloverotus/>

Yhdistyslaki 26.5.1989/503. Viitattu 29.2.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1989/19890503>

LIITTEET

Liite 1. Kuusiraiset ry:n varainhankintasuunnitelma

1 (13)

Varainhankinta- suunnitelma

Mia Kotila

2024

1

Sisältlys

Alkusanat	2
Tämänhetkinen tilanne	3
Ajatuskartta	4
Mihin kannattaa panostaa?	5
Maksutapojen kartoitus	8
Varainhankinnan vuosikalenteri	9
Hyödyllisiä linkkejä	12

Alkusanat

Tämän varainhankintasuunnitelman tarkoitus on tarjota ideoita ja ehdotuksia kyläyhdistys Kuusiraiset ry:n varainhankintaan. Suunnitelma on osa Miia Kotilan opinnäytetyötä ”Kuusiraiset ry:n varainhankinnan kehittäminen”.

Varainhankintasuunnitelma alkaa yhdistyksen tämänhetkisen taloustilanteen esittelyllä. Siinä olen lyhyesti ja yleistajuisesti poiminut pääkohtia yhdistyksen tuloista ja menoista. Lisäksi olen perustellut, miksi yhdistyksen varainhankintaa kannattaa kehittää.

Suunnitelman seuraava osio on ajatuskartta, johon olen kirjannut ylös kaikki varainhankintaideat, joita yhdistyksen jäseniltä nousi esille tämän projektin aikana. Ajatuskartta on kuin aarrearkku, josta yhdistys voi ammentaa ideoita toimintaansa. Ajatuskarttaa kootessa tietyt varainhankintakeinot nousivat eniten esille. Näitä keinoja olen käsitellyt seuraavassa osiossa, jossa annan vinkkejä siihen, mihin ja miten juuri Kuusiraiset ry:n varainhankinnassa kannattaa panostaa.

Yhdistyksen puolelta sain toiveen tehdä kartoitusta myös uusista maksutavoista käteismaksamisen rinnalle. Käteisen käyttö on jatkuvasti vähentynyt ja onkin vain järkevää, että yhdistys miettii, voisiko tarjota tapahtumissaan vaihtoehdoisen maksutavan käteiselle. Vertailin lyhyesti kolmea eri maksutapaa, jotka olisivat mahdollisia yhdistykselle.

Kokosin yhdistyksen käyttöön myös varainhankinnan vuosikalenterin, josta voi ajatuskartan tapaan ammentaa ideoita siihen, millaisia varainhankintatapahtumia yhdistys voisi järjestää, ja mihin kohtaan vuotta ne voisi sijoittaa. Suunnitelman lopussa on lisäksi hyödyllisiä linkkejä lähteisiin, joista saa lisätietoa yhdistyksen varainhankintaan liittyen.

Tämänhetkinen tilanne

Mihin rahaa menee?

- ♣ Toimitilakulut ovat suurin kuluerä eli käytännössä sähkö-, vakuutus- ym. kulut.
- ♣ Lisäksi on hallinto- ja varainhankinnan kuluja.

Mistä rahaa tulee?

- ♣ Avustukset
  - Raahen kaupungin lähidemokratiatoimikunta
  - Yleisavustus 400–500 euroa vuodessa
  - Lisäksi kohdeavustuksia tarkemmin rajattuihin hankkeisiin
- ♣ Jäsenmaksut
  - Noin 400 euroa vuodessa
  - Määrä pysynyt tasaisena
- ♣ Myyntitulot
  - Pääsiäiskokko tärkeimpänä
  - Kahvio- ja arpajaismyyntiä
  - Tavallisesti noin 400 euroa vuodessa, korona-aikana 2020–2022 nolilla
- ♣ Tilavuokraus
  - Vuokratulot vaihtelevat, keskimäärin vajaat 200 euroa vuodessa

Miksi varainhankintaa pitäisi kehittää?

- ♣ Monipuoliset rahoituslähteet tuovat vakautta yhdistyksen talouteen.
- ♣ Kiinteät kulut, kuten sähkön hinta, ovat olleet nousussa maailmantilanteen takia. Nouseviin kustannuksiin on hyvä varautua.
- ♣ Yhdistyksen tilikauden tulos on ollut vaihtelevasti joskus miinuksella ja toisinaan plussalla. Jatkuva miinustulos ei ole terveellistä yhdistyksen taloudelle ja toiminnalle.
- ♣ Varainhankintakeinot (esim. tapahtumat) pitävät myös yhdistyksen toiminnan aktiivisena.
- ♣ Lisärahoituksen avulla yhdistys voi toteuttaa haluamiaan hankkeita, kuten kylätalon ja pihapiirin kunnossapitoa ja kehittämistä.
- Ilman rahaa ei ole toimintaa ja ilman toimintaa ei ole rahaa!

Ajatuskartta

Ajatuskarttaan on kerätty keskustelujen, kyselylomakkeen ja kyläkortin avulla erilaisia varainhankintaideoita, jotka on ryhmitelty toistuvien teemojen mukaisiin kokonaisuuksiin. Ajatuskartan tarkoituksena on tallettaa muistiin kaikki esille tulleet ideat. Jokainen idea on mahdollinen varainhankintakeino joko sellaisenaan tai pidemmälle kehiteltynä.

Tilavuokraus

- ♣ Markkinointi kokouksiin
- ♣ Koulutuksia, luentoja
- ♣ Nuorten omat illamat, lanit
- ♣ Markkinointi kinttupolkujen ja Flatland Routen taukopaikaksi
- ♣ Kalustovuokraus, esim. peräkärry (hankinta kohdeavustuksella)

Jäsenmaksut

- ♣ Jäsenmaksut
- ♣ Kannatusjäsenmaksut
- Markkinoidaan esim. entisille kyläläisille

Tuotemyynti

- ♣ Kannatustuote oman kylän logolla: t-paita, lippis, muki
- ♣ Kuvakalenteri
- ♣ Kyläkirjojen myynti
- ♣ Oma leivonnainen, esim. kuusen mallinen pikkuleipä
- ♣ Tuotemyynti markkinoilla

Tapahtumat

- ♣ Avoimet kyläillat
- ♣ Elojuhlat
- ♣ Heittokisa frisbeegolf-radalle
- ♣ Joulumyyjäiset
- ♣ Koirien match show
- ♣ Kesäkahvila/saluunakahvila (4H-yritys?)
- ♣ Kesäolympialaiset
- ♣ Lapsille munajahti pääsiäisenä ja haamujahti halloweenina
- ♣ Liikuntatuokiot, lajien esittelyt
- ♣ Peräkärrykirppis paikka-maksulla
- ♣ Pääsiäiskokko
- ♣ Pääsymaksullinen tapahtuma, jossa esiintyjä, taikuri tms.
- ♣ Retkiä lähiluontoon ja -kohteisiin
- ♣ Yhteislaulutilaisuudet

Varainhankintaideoita Kuusiratiset ry:lle

Avustukset

- ♣ Raahen kaupungin lähidemokratia-toimikunnan yleis- ja kohdeavustukset
- ♣ Nouseva
- ♣ Rannikkoseutu ry
- ♣ EU-hankerahoitus

Muut

- ♣ Purkukuntoisesta varastorakennuksesta löytyvän (puu)tavaran myynti
- ♣ Tontin reunalla olevien puiden myynti

Viestintä ja yhteistyö

- ♣ Kylien ja muiden yhdistysten välinen yhteistoiminta
- ♣ Mukaan Raahen Kylät ry:n toimintaan
- ♣ SeutuMajakan järjestöpalsta

Mihin kannattaa panostaa?

Ajatuskarttaa kootessa eniten nousivat esille erilaiset **tapahtumat, kannatustuotteet** sekä **vuokraustoiminnan** lisääminen. Näihin yhdistyksessä kiinnostusta herättäviin keinoihin kannattaa siis paneutua tarkemmin, mutta ei sovi unohtaa myöskään **jäsenmaksuja**, jotka ovat viime vuosina tuoneet vakaasti tuloja pienellä vaivalla.

1. Jäsenmäärän ylläpitäminen ja mahdollinen lisääminen

Jäsenmaksut ovat yksinkertainen mutta tärkeä varainhankinnan muoto. Jäseneksi liittymisestä ja jäsenmaksun maksamisesta kannattaa tehdä mahdollisimman helppoa, esimerkiksi maksutietojen on hyvä olla helposti saatavilla. Jäsenhankintaa voi tehostaa tekemällä jäsenyydestä houkuttelevaa: viestimällä, mitä yhteistä hyvää kerätyillä jäsenmaksuilla saadaan aikaan tai saako jäsenmaksua vastaan mahdollisesti jotain etuja tai alennuksia.

Kannatusjäsenmaksut ovat myös hyvä keino lisätä jäsenmaksutuloja. Kannatusjäsenyydestä on hyvä olla maininta yhdistyksen säännöissä, jotta kannatusjäsenten hankintaa ei sekoiteta rahankeräykseen. Kannatusjäsenyyttä voi markkinoida esimerkiksi entisille kyläläisille tai paikallisille yrityksille, jotka haluavat tukea yhdistyksen toimintaa. Tyypillisesti kannatusjäsenellä ei ole äänivaltaa yhdistyksen kokouksissa, mutta kannatusjäsenen etuihin voi kuulua esimerkiksi nimi tai logo yhdistyksen verkkosivuille tai uutiskirje yhdistyksen kuulumisista.

2. Uusien tapahtumien järjestäminen

Ajatuskartasta löytyy rutkasti ideoita siitä, millaisia tapahtumia yhdistys voisi järjestää. Vaihtoehtoja on aina isoista pääsymaksullisista tapahtumista pieniin kyläläisten kahvitteluhetkiin. Kaikenkokoiset tapahtumat vaativat suunnittelua ja tarpeeksi talkootyövoimaa. Ainakin seuraavia asioita kannattaa miettiä tapahtumaa suunniteltaessa:

- ✦ Budjetointi ja aikataulu
- ✦ Talkootyövoima
- ✦ Kohderyhmä ja markkinointi
- ✦ Tapahtumapaikka: sisällä vai ulkona
- ✦ Tapahtuman koko, kulkuväylät, pysäköinti
- ✦ Tarvitaanko viranomaislupia tai ilmoituksia

Tapahtumien yhteydessä kannattaa hyödyntää myös muita varainhankintakeinoja, kuten kannatustuotteiden myyntiä, arpajaisia ja kahvilaa.

Tapahtumatoiminnan laajentaminen voi olla helpompaa aloittaa pienemmistä tapahtumista, esimerkiksi avoimet kyläillat säännöllisesti saavat kyläläisiä liikkeelle.

3. Vuokraustoiminnan lisääminen

Kylätalon vuokrausmahdollisuutta kannattaa markkinoida näkyvämmiin Facebookissa ja yhdistyksen verkkosivuilla. Saisiko sen näkyville myös esimerkiksi Visit Raahen verkkosivuille juhla- & kokoustilat -osioon tai johonkin vastaavaan paikkaan? Jos tilavuokraus lisääntyy paljon, yhdistyksen verkkosivuille voi lisätä varauskalenterin.

Tulisiko kylätalon varustelua kehittää jotenkin, että tilavuokraus voi lisääntyä? Astianpesukone, av-laitteet ja tilan yleisen viihtyisyyden lisääminen voisivat auttaa vuokraustoimintaa.

Vuokrattavista tiloista ja välineistä kannattaa laittaa hyvät valokuvat ja selostukset verkkosivuille.

Kiinteistön vuokrauksessa tulee ottaa huomioon myös verotukselliset seikat. Kiinteistön vuokraaminen yleishyödylliseen käyttöön on verovapaata kiinteistötuloa. Tilavuokrausta kannattaa siis markkinoida pääasiassa toisille yhdistyksille ja vastaaville ryhmille, jolloin vuokraaminen suuntautuu yleishyödylliseen tarkoitukseen.

Tuotevuokraus on myös mahdollinen varainhankintakeino. Onko yhdistyksellä tuotteita, joita voisi vuokrata ulospäin tai voisiko sellaisia hankkia? Muissa kyläyhdistyksissä esimerkiksi seuraavia tuotteita tarjotaan vuokralle: astiastot ja muut keittiövälineet, peräkärryt, pop up -teltat, painepesurit, grillit ynnä muuta.

4. Kannatustuotteiden myynti

Kannatustuotteiden kirjo on laaja aina vaatteista leivonnaisiin. Yhdistyksellä on oma logo, jota voi hyödyntää kannatustuotteiden kuvituksena. Miltä näyttäisi vaikkapa muki kylän omalla logolla? Verkosta löytyy paljon yrityksiä, jotka tarjoavat tuotteita, joihin saa painatettua oman logon. Yrityksiä kannattaa vertailla ja miettiä, millaiset tuotteet sopivat yhdistyksen imagoon, ja mille voisi olla kysyntää yhdistyksen tukijoiden joukossa. Kannatustuotteita voi myydä paitsi omissa tapahtumissa myös muualla, esimerkiksi markkinoilla.

Muissa kyläyhdistyksissä on myyty esimerkiksi seuraavia kannatustuotteita: vaatteita ja asusteita, veistoksia, heijastimia, koruja, pyyhkeitä, laudeliinoja, mukeja ja käsityöhöjeita.

Verotuksen näkökulmasta kannatustuotteiden myynti on verovapaata, kun myyntitoiminta on pienimuotoista ja se on selkeästi tarkoitettu yhdistyksen tukemiseen.

Kun haluatte ottaa käyttöön uuden varainhankintakeinon, miettikää ainakin seuraavia asioita.

Mitä tehdään?

- ✦ Päätäkää yhdessä, onko kyseessä tapahtuma, kannatusuotteen suunnittelu vai jotain muuta.

Miksi tehdään?

- ✦ Pohtikaa, mihin kerätyt rahat käytetään. Menevätkö rahat yleisesti toiminnan ylläpitämiseen vai rahoitetaanko niillä jotain tiettyä hanketta?
- ✦ Varainhankinnassa voi olla myös muita kuin taloudellisia intressejä. Esimerkiksi tapahtumat ovat mukavaa ajanvietettä kävijöille ja pitävät samalla yhdistyksen aktiivisena.

Tavoite ja budjetti

- ✦ Asettakaa euromääräinen tavoite, eli paljonko haluatte kerätä rahaa.
- ✦ Selvittäkää, mitä menoja ja kuinka paljon valitsemanne varainhankintakeinon toteuttamisesta aiheutuu.
- ✦ Miettikää, mistä tulot tulevat ja paljonko niitä tarvitaan, jotta budjetti jää plussalle.

Aikataulu ja vastuut

- ✦ Varatkaa tarpeeksi aikaa suunnitteluun ja päätäkää, milloin tulee olla valmista.
- ✦ Jakakaa vastualueet eli kuka tekee mitäkin.
- ✦ Seuratkaa, että aikataulu, vastuut ja budjetti pitävät.

Jälkeenpäin

- ✦ Laskekaa toteutunut budjetti.
- ✦ Käykää läpi, mikä meni hyvin, ja missä voisi olla parannettavaa.

Maksutapojen kartoitus

1. MobilePay

- ♣ Mobiilimaksutapa
- ♣ Maksajalla tulee olla käytössään MobilePay-sovellus
- ♣ Mukautettu summa -toiminto soveltuu yhdistyksen käyttötarkoituksiin
- ♣ Kulut:
  - Välityspalkkio 1,75 % per tapahtuma

<https://vippsmobilepay.com/fi-fi/maksaminen-liikkeessa/mukautettu-summa>

2. SumUp

- ♣ Korttimaksupäätte
- ♣ Hyväksyy kaikki yleisimmät kortit ja maksutavat: siru ja PIN, lähimaksut, Google Pay ja Apple Pay.
- ♣ Käyttö vaatii myyjältä älypuhelimien tai tabletin, jossa on SumUp-sovellus. Yhteys maksupäätteeseen luodaan Bluetoothin avulla.
- ♣ Kulut:
  - Air-kortinlukija 48,36 € (voi olla joskus tarjouksessa halvempi)
  - Välityspalkkio 1,49 % per tapahtuma

<https://www.sumup.com/fi-fi/air-kortti-maksupaate/>

3. Zettle

- ♣ Korttimaksupäätte
- ♣ Hyväksyy kaikki yleisimmät kortit ja maksutavat: siru ja PIN, lähimaksut, Google Pay ja Apple Pay.
- ♣ Käyttö vaatii myyjältä älypuhelimien tai tabletin, jossa on Zettle-sovellus. Yhteys maksupäätteeseen luodaan Bluetoothin avulla.
- ♣ Kulut:
  - Zettle Reader 2 -korttimaksupäätte 23,56 €
  - Välityspalkkio 1,95 % per tapahtuma

<https://www.zettle.com/fi/maksupalvelu/korttimaksupaate>

Varainhankinnan vuosikalenteri

Vuosikalenterin tarkoituksena on antaa ehdotus varainhankintaan liittyvistä tapahtumista ja niiden sijoittelusta. Käytännössä kaikkia ehdotettuja keinoja ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista toteuttaa samana vuonna, mutta vuosikalenteri auttaa kartoittamaan, mitä mahdollisuuksia on, jos yhdistyksellä on aikaa ja halua järjestää jotain uudenlaista. Vuosikalenterin ulkopuolelle jäävät jatkuvaluontoiset varainhankintakeinot, kuten tilavuokraus, jota ei ole sidottu mihinkään tiettyyn ajankohtaan.

Vuosikalenteriehdotuksen lisäksi liitin mukaan myös kalenterin tyhjän version, jota yhdistys voi käyttää haluamallaan tavalla varainhankinnan tai muun toiminnan suunnitteluun ja muistiinpanoihin. Sen voi tulostaa tai täyttää sähköisesti.

Ehdotus vuodelle 2024

Osallistukaa Suomen Kylät ry:n järjestämään Avoimet Kylät -päivään **8.6.2024**. Ilmoittautuminen on avoinna 1.3.–12.5.2024. Mukaan ilmoitettu ohjelma tulee esille tapahtumakarttaan. Päivän ohjelma voi olla mitä vain, esimerkiksi avoimet ovet kylätalolla. Myynnissä voi olla pientä purtavaa ja jotain ohjelmaakin voi keksiä sisälle tai ulos. Lisätietoja osoitteessa: <https://suomenkylat.fi/ajankohtaista/tapahtumat/avoimet-kylat>

Suomen Kylät ry järjestää myös Avoimet Joulukylät -tapahtumakartan samalla periaatteella. Osallistukaa siihenkin ilmoittamalla ainakin salunatonnttu kartalle! Muutakin jouluisia ohjelmaa voi keksiä. Lisätietoja osoitteessa: <https://suomenkylat.fi/avoimetjoulukylat>

Ajatuskartassa esille tullut idea avoimista kyläilloista on mukana vuosikalenterissa. Ehdotukseni on, että kyläiltoja voisi aluksi pitää vaikka pari kertaa vuodessa. Kyläilloissa voi olla yhteistä kahvitelua kylätalolla ja jotain ohjelmaa. Teemallista ohjelmaa voi keksiä esimerkiksi kyläillan ajankohdan mukaan: helmikuussa sään salliessa lumiveistosten tekoa tai muuta talvista ohjelmaa ja lokakuussa halloween-teemaista haamujahtia lapsille tai vaikka jännittäviä paikallistarinoita.

Kalenterissa on mainittu myös muiden kylien tapahtumia, esimerkiksi markkinoilla kyläyhdistys voisi olla esittelemässä toimintaansa ja myymässä kannatustuotteita.

Tammikuu Maakirkko	Helmikuu Kyläilta	Maaliskuu Lähidemokratiatoimikunnan yleisavustukset, tarkista hakuaika! Pääsiäiskokko lankalauantaina
Huhtikuu Avoimet kylät -päivän ilmoittautuminen Lähidemokratiatoimikunnan kohdeavustukset, tarkista hakuaika! Pääsiäiskokko lankalauantaina	Toukokuu Peräkärkykirppis (kevätsiivous) Vihannin markkinat	Kesäkuu Avoimet kylät -päivä kesäkuun 2. lauantaina
Heinäkuu Kesäkahvila	Elokuu Alpuan markkinat Elojuhlat (tai muu isompi tapahtuma)	Syyskuu Peräkärkykirppis (syysksiivous)
Lokakuu Kyläilta	Marraskuu Avoimet joulukylät - ilmoittautuminen	Joulukuu Avoimet joulukylät - tapahtuma (esim. myyjäiset, pikkujoulut) Salunatonnttu

Tammikuu	Helmikuu	Maaliskuu
Huhtikuu	Toukokuu	Kesäkuu
Heinäkuu	Elokuu	Syyskuu
Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu

Hyödyllisiä linkkejä

Miia Kotilan opinnäytetyö julkaistaan osoitteessa

<https://www.theseus.fi/>

Poliisi – Rahankeräyksen kielletyt järjestämistavat (Kannatusjäsenyydestä mainitaan kappaleessa Rahankeräyksen ja jäsenhankinnan sekoittaminen)

<https://poliisi.fi/kielleyt-jarjestamistavat>

Suomen Kylät ry

<https://suomenkylat.fi/>

Verotusohje yleishyödyllisille yhteisöille

<https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47999/verotusohje-yleishyodyllisille-yhteisöille4/>

Yhdistyksen rahoitus ja varainhankinta – Vinkkejä ja tukea varainhankintaan -osiosta löytyy hyviä linkkejä oppaisiin

<https://www.yhdistysyhteistyö.fi/jarjestotoiminta/yhdistyksen-rahoitus-ja-varainhankinta/>

Liite 2. Kyselylomake

Kuusiraiset ry:n varainhankinnan kehittäminen

Opinnäytetyötäni varten pyytäisin yhdistyksen hallituksen jäseniä vastaamaan tähän lyhyeen kyselyyn. Vastaukset ovat nimettömiä ja vastata saa myös useamman kerran.

Mieti, millaisilla keinoilla Kuusiraiset ry voisi tulevaisuudessa tehdä varainhankintaa. Tyypillisiä yhdistysten varainhankintakeinoja ovat esimerkiksi arpajaiset, avustukset, jäsenmaksut, myyjäiset ja tapahtumat.

Tässä kyselyssä vain mielikuvitus on rajana. Kirjaa kaikki mieleesi tulevat varainhankintakeinot alla olevaan vastauskenttään. Keinot voivat olla jo käytössä tai ne voivat olla ihan uusia. Ideat voivat olla yleisellä tasolla tai tarkkaankin mietittyjä.

1. Ideoita Kuusiraiset ry:n varainhankintaan